

M. S. G. N. 118
n. v. 273 1928.

M

Luult. v. 17/10 - 28
Yht. ist. 17/10 - 28.

H i i d e n k i u a s

Suojan tilan tontilla Kiukaisten Paneliassa.

Kiukaisten Panelian kylässä asuva liikemies Veini Heiska ilmoitti viime heinäkuun 23 päivänä päiväamällään kirjeellä Muinais-tieteelliselle toimikunnalle, että hänen omistamansa Suojan tilan maalla on vanha kiviraunio, ja pyysi että muinaisjäännös tutkit-taisiin sekä sallittaisiin poistaa paikalle suunnitellun uutisra-kennuksen tieltä. Käydessään Suojan tilalla tämän syyskuun 19 ja 20 päivinä allekirjoittanut kartoitti raunion lähimpine ympä-ristöineen sekä merkitsi muistiin erinäisiä seikkoja, joiden tun-teminen on tarpeen käsiteltäessä Heiskan anomusta muinaisjäännök-sen hävittämisestä.

Kiviraunio sijaitsee puolisen kilometriä pohjoiseen Panelian asemalta, seudulla, missä samanlaisia pronssikauden hautaraunioita on erittäin runsaasti. Suojan raunio on metsäisen mäen kaakoi-sella reunalla, peltoaukean laidassa, johon Heiskan omistaman pientilan rakennusryhmä on sijoitettu. Raunio on 12 x 13,5 m laaja ja 2,5 m korkea, sen kaakkoiseen kupeeseen on kaivettu kuoppa, mutta muilla kohdin pintakiviä verhoo pitkäaikaista pai-koillaanoloa todistava jakälä. Pohjoinen reuna on muita jyrkempi, nähtävästi jonkun verran raivattu tämän tahon niukan tonttitilan väljentämiseksi. Varsinaista vahinkoa ei muinaisjäännökselle ole tehty tähänastisissa rakennustöissä.

Herra Heiskan suunnittelema uutisrakennus tulisi ulottumaan raunion kohdalta maantielle päin sekä sisältämään kanalan ja

muita ulkokuoneita. Sijoittamalla uutisrakennus mainittuun kohtaan tahdottaisiin erottaa karjapiha asuinpihasta ja puutarhasta sekä taten muodostella tontin rakennusjärjestystä entistä käytännöllisemmäksi ja myöskin siistimmäksi. Tilanpuutteen ja maaperän kaltevuuden vuoksi toisenlainen järjestely kävisi kovin kalliiksi. Rakennustöihin olisi aikomus ryhtyä ensi keväänä, ja paikan raivaamisen sekä kivien poistamisen tulisi tapahtua viimeisellä lumikelillä.

Suojan vare on läheisen Junnilan palstan v. 1924 tutkittua ja hävitettyä rauniota vähän isompi ja paremmassa kunnossa, ja sen poistamisella loukattaisiin siis pahemmin muinaisjäännösten suojelemisen periaatetta. Toisaalta käynee vaikeaksi ehkäistä herra Heiskan rakennushanketta, koska vareen paikoillaan pysyttämiseksi tarpeellisten, v:n 1883 asetuksen 3 §:n mukaisten rauhoitustoimenpiteiden kustannukset, maanomistajalle suoritettavine korvauksineen, nousisivat tässä tapauksessa huomattavan suuriksi.

Häviö uhanee muitakin pronssikauden hautavareita Panelian virkeästi edistyvän kyläkunnan alueella. Alavia maita pitkin leviävä viljelys tuskin kajoo näihin mäkimailla sijaitseviin muinaisjäännöksiin, mutta teiden varsilla ne tulevat yhä olemaan tihenevän asutuksen tiellä. Luvanpyyntöjä hautavareiden poistamiseen on siis odotettavissa edelleenkin. Niitä kaikkia ei voitane hylätä, vaan tähänastiseen tapaan tultaneen suostumaan nimenomaan pienten ja vähäpätöisten vareiden purkamiseen. Näin menetellen seudun muinaistieteellinen yleiskuva tulee sikäli muuttumaan, että isot vareet yksin jäävät paikoilleen, pienten ajan oloon kokonaan hävitessä. Pienten hautavareiden säilymiselle olisi tarpeen sopivan alueen ehdoton, kaikiksi ajoiksi pätevä rauhoittaminen.

Helsingissä, syyskuun 28 päivänä 1928.

Sakari Päli

Hiidenkiuas Suojan tontilla
Kiukaisten Paneliassa

8723

Hiidenkiuas pohjoisesta

8724

Valokuva etelästä päärakennuksen
yläkerran akkunasta.

8726

Hiidenkiuas lounaasta.

Kiukkainen. Pamelia.

Suojan vare siirtämisen jäl-
keen. 8727.

Suojan vare etelästä. 8725.

Suojan vare siirtämisen jälkeen. 8728.

8731.
Kirkkainen, Paanelia. Hiidenkivaas
läheellä asemaa.

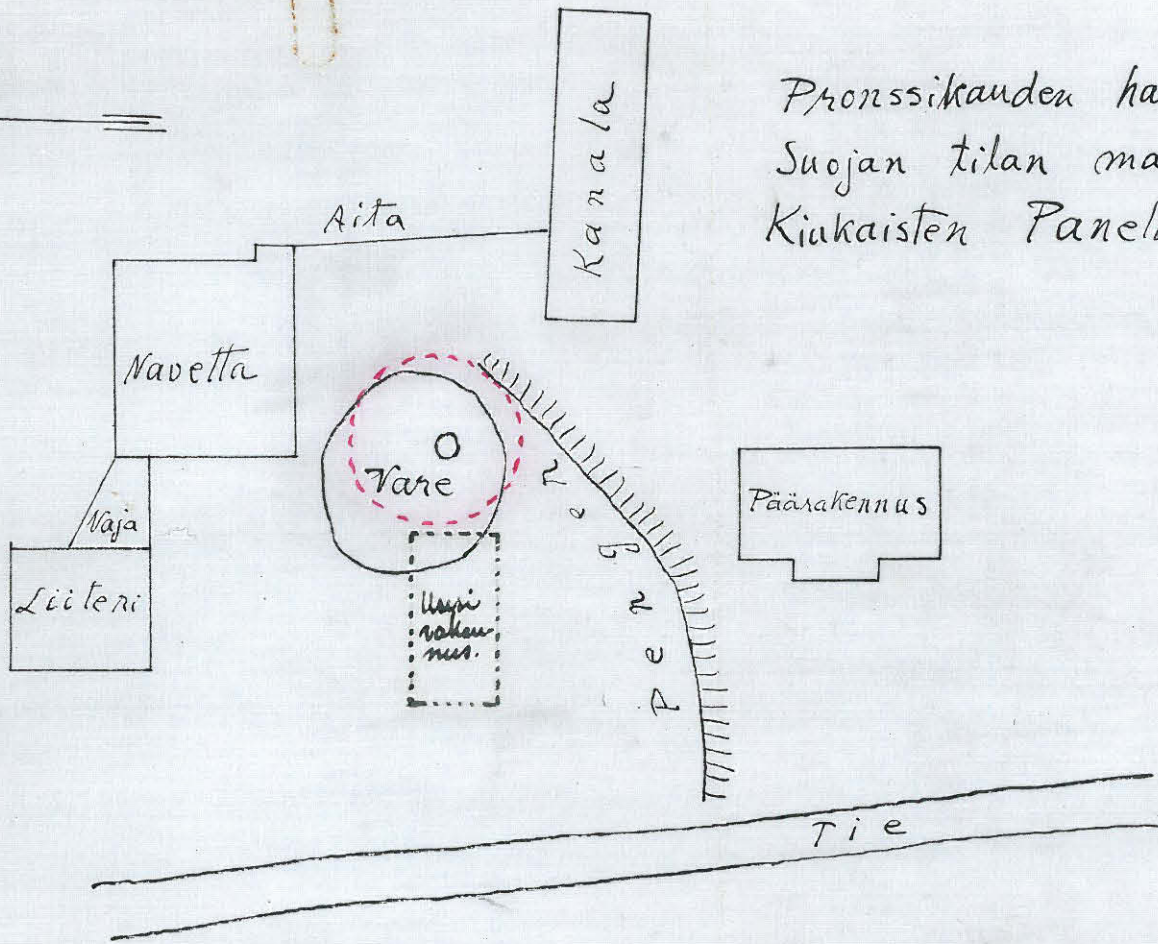

8724.
Kirkkainen, Pamela, Luojan vare ete-
lästä ennen siirtoa.

Pohj.
←

Pronssikauden hautavare
Suojan tilan maalla
Kiukaisten Paneliassa

0 5 10 20 30 40 50 M

Hidenkiinas
 Suojan tilan tontilla
 Kiukaisten Paneliassa

20/IX 28
 S.P.

